

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
ЦАРИНСКА УПРАВА

ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТАТА НА ЦАРИНСКАТА УПРАВА
ЗА ОКТОМВРИ 2009 ГОДИНА

Ноември 2009 година

I. Зајакнување на институционалниот капацитет

1. Во согласност со Законот за ратификација на Протоколот за пристапување на Република Македонија кон Светската трговска организација (во однос на царинските давачки) и Комбинираната номенклатура на Европската унија за 2010 година (Регулатива на Комисијата (ЕЗ) бр. 948/2009 објавена во Службен весник на ЕУ бр. 287 од 31.10.2009), изготвена е Царинската тарифа на Република Македонија за 2010 година.

Во рамки на Царинската тарифа за 2010 намалени се МФН царинските стапки на 426 тарифни става, а како резултат на најновите трендови во трговијата, поради намален обем на трговија на одредена стока избришани се вкупно 330 тарифни ознаки, а воведени се вкупно 167 нови тарифни ознаки и 31 нова тарифна ознака на национално ниво.

Генерално, Царинската тарифа за 2010 година со измените во тарифните ознаки и наименованијата на стоките скоро целосно е хармонизирана со Комбинираната номенклатура на ЕУ за 2010 година, освен новите национални тарифни ознаки кои се разликуваат во деветата и десетата цифра, а кои се воведени поради тоа што групирањето на стоките во една тарифна ознака не е можно поради тоа што се со различни царински стапки.

Измените на Царинската тарифа за 2010 година во однос на намалувањето на царинските стапки, согласно Законот за ратификација на Протоколот за пристапување на Република Македонија кон Светската трговска организација ќе предизвика фискални импликации. Најголеми намалувања на царинските стапки има во Оддел XI, за текстил и производи од текстил, во главите 61, 62 и 63, каде царинските стапки се намалуваат за 30%.

Согласно расположивите статистички податоци, наплатените царински давачки за увезените текстилните производи од наведените глави во 2008 изнесуваат 401 милион денари (околу 6,6 милиони евра), а во 2009 година изнесуваат 277 милиони денари (околу 4,5 милиони евра). Со намалување на царинските стапки за 30% во 2010 година, наплатените давачки би се намалиле за околу 83 милиони денари во однос на претходната година.

Меѓутоа, треба да се напомене дека намалувањето на царинските стапки, исто така може да делува стимулативно за зголемување на обемот на увозот на овие производи, со што фискалните импликации би се намалиле.

2. Во октомври 2009 година Царинската управа наплати вкупно 3.221 милиони денари (околу 52,8 милиони евра) на име буџетски приходи, што е за 28 % помалку во однос на истиот период 2008 година.

Од вкупно наплатените буџетски приходи по видови, на име царина и други царински давачки во октомври 2009 година се наплатени 419 милиони денари (околу 6,9 милиони евра) што е за 27% помалку од остварувањето во истиот период 2008 година.

Приходите наплатени од ДДВ во октомври 2009 година изнесуваат 2.699 милиони денари (околу 44,2 милиони евра), што е за 29 % помалку од оствареното во истиот период во 2008 година.

Наплатените приходи од акциза, изнесуваат 80 милиони денари (околу 1,3 милиони евра), што е за 11% помалку од остварувањето во октомври 2008 година.

Наплатените приходи од надоместоци изнесуваат 24 милиони денари (околу 393 илјади евра) кои во однос на октомври 2008 година се за 44 % повеќе приходи од надоместоци.

Во периодот јануари - октомври 2009 година Царинската управа наплати вкупно 31.878 милиони денари (околу 523 милиони евра) на име буџетски приходи, што е за 26 % помалку во однос на истиот период во 2008 година.

Од вкупно наплатените буџетски приходи по видови, на име царина и други царински давачки, во периодот јануари - октомври во 2009 година се наплатени 4.408 милиони денари (околу 72,3 милиони евра) што е 17% помалку од остварувањето во истиот период во 2008 година.

Една од причините за намалени царински давачки е намалениот обем на увоз што се должи на светската глобална економска криза, која се рефлектира и на нашето стопанство. Значителното намалување на обемот на увоз по статистичка вредност, која повлекува и намалени царински давачки се должи, исто така, на намалени вредностите на увезената стока, посебно на берзанските производи. Значајни намалувања на обемот на увоз по вредност во 2009 во однос на 2008 година има кај месото и производите од месо, риби, кафе, чај, жита, масла за јадење и производи од нив, какао и производи од какао, разни производи за прехрана, минералните горива, органските хемиски производи, ѓубрива, пластични маси и производи од нив, сурова кожа, хартија и производи од хартија, облека и репроматеријал за облека, обувки, метали и производи од нив, производите од глава 84 и глава 85, мебелот, кои претставуваат значаен дел од обемот на увоз. Намалената вредност на овие производи е поради помалите цени на овие производи или репроматеријалите од кои се произведуваат на светските берзи. Реалната и објективна состојба на светските цени на берзите влијаела на вредноста репроматеријалите и на готовите производи. Влијание има и намалувањето на царинските стапки и на преференцијалните царински стапки, но тоа е помало во однос на пријавената вредност на стоката.

Врз вкупната наплата на царински давачки не влијаат ослободувањата на одреден вид на стоки од плаќање на царински давачки, затоа што обемот на увоз по вредност со ослободувања во октомври 2008 година изнесувал 83,9 милиони денари, а во октомври 2009 година изнесувал 92,7 милиони денари, но царинските давачки кои требало да се наплатат односно биле предмет на ослободување во октомври 2008 година изнесувале 7 милиони денари, а во октомври 2009 година изнесувале 6,7 милиони денари.

Приходите наплатени од ДДВ во периодот јануари - октомври 2009 година изнесуваат 26.498 милиони денари (околу 434,4 милиони евра), што е 28% помалку од оствареното во истиот период во 2008 година.

Наплатените приходи од акциза, во периодот јануари - октомври 2009 година изнесуваат 740 милиони денари (околу 12,1 милиони евра), што е 5 % помалку од истиот период во 2008 година.

Наплатените приходи од надоместоци во периодот јануари - октомври 2009 година изнесуваат 231 милиони денари (околу 3,8 милиони евра) што е за 4 % повеќе од остварените надоместоци наплатени во истиот период во 2008 година.

II. Административен капацитет

- Во октомври 2009 година беа реализирани вкупно 36 обуки во разни форми на кои учествуваа 626 царински службеници, во времетраење од 334 часа. Просечното времетраење на обука за вработените кои посетувале обука е 8,61 часа. Бројот на реализирани активности во периодот од јануари до октомври 2009 година е 199 настани, на кои присуствуваа 2.671 учесник, со просечен број на часови на обука за секој учесник 65,14 часа односно 8,14 работни денови.

Во текот на овој месец одржани се следните обуки, семинари, презентации и курсеви:

- Меѓународен симпозиум на тема: „Спроведување на заштита на правата од интелектуална сопственост“;
- 7 презентации за примена на Упатството за работа со информатори, Упатството за централна листа на осомничени и Упатството за работа на Одделението за разузнавање;
- 10 обуки за клучни корисници на апликацијата за системот за електронско управување со документи – eDMS;
- Обука за примена на Упатството за спроведување на царинска постапка при привремен увоз на стока за ловниот туризам и Упатството за начинот и постапката на приведување, задржување и распит на физичко лице;
- Обука на тема „СЕМТ дозволи, поединечни транспортни дозволи, СМР Конвенција и Закон за патен сообраќај“;
- Работилница за примена на мерката конфискација;
- Национална конференција за практична примена на одредбите од новиот Закон за прекршоци.

Во рамки на Програмата за основни обуки за нововработени царински службеници беа одржани следниве обуки:

- обука за царинска тарифа;
- обука за законските прописи кои се применуваат во транзитната постапка, царинска тарифа, вредност и потекло на стока ;
- обука за работа со МАКЦИС, прегледи и претрес на возила, стока и патници и идентификација на дрога;
- обука од областа „Oracle database10g: Program with PL/SQL“;
- 5 обуки за управување со акцизи;
- Обука за обучувачи;
- Обука за ЕЦД, транзитна постапка, ТИР и АТА карнети;
- 7 презентации за примена на Упатството за работа со информатори, Упатството за централна листа на осомничени и Упатството за работа на Одделението за разузнавање.

Претставници на Царинската управа во текот на месец октомври учествуваа во следните меѓународни активности:

- 5-ти состанок на Работната група за сигурност на контејнерски пратки во Атина, Грција;

- Конференција во рамките на RACWEB¹ проектот во Брисел, Белгија;
- 4-ти Пленарен состанок на Европската Комисија за контрола на прекуграничен пренос на пари во рамки на Програмата CUSTOMS 2013, Ла Вилета, Малта;
- Конференција на тема Развој и олеснување на трговијата на економиите во транзиција во Женева, Швајцарија;
- 14-ти RILO/NCP годишен состанок за Источна и Централна Европа, во Талин, Естонија;
- Во организација на DG TAXUD, во Ла Валета, Малта, семинар за деловно и ИТ раководење на царинските и даночните администрации;
- Регионална работилница помеѓу Царинската управа на Република Македонија и Канцеларијата за озон, која се одржа во Будимпешта.

III. Интегритет и борба против корупција

4. Во текот на октомври 2009 година реализирани се 10 внатрешни истраги во организационите единици на Царинската управа.

По завршувањето на истрагите изготвен е 1 извештај со заклучок за основани сомненија дека царински службеник работел спротивно на позитивните законски одредби, подзаконски акти, оперативни инструкции и етичкиот кодекс односно постапил спротивно на одредбите од Упатството за преференцијални договори.

Во 9 извештаи не е утврдено работење на царинските службеници кое е спротивно на позитивните законски одредби, подзаконски акти, оперативни инструкции и етичкиот кодекс.

Во текот на октомври направени се дополнителни вештачења со Бирото за судски вештачења во врска со поднесените кривични пријави против царински службеници кои се во фаза на судско вештачење.

Во истиот месец се реализирани пет дисциплински постапки против пет царински службеници, при што се изречени: 1 мерка за престанок на работен однос, 2 парични казни, а 2 дисциплински постапки се запрени.

5. Од вкупно 24 изречени дисциплински мерки престанок на работен однос во 2009 година, 12 сеуште не се правосилни бидејќи решенијата на Царинската управа за престанок на работен однос се обжалени до Комисијата на Владата на Република Македонија за решавање по жалби од работен однос. Оваа Комисија не се има произнесено по жалбите (почнувајќи од јуни 2009 година наваму), а лицата на кои им е изречена дисциплинската мерка престанок на работен однос се сеуште вработени во Царинската управа.
6. На крајот на октомври 2009 година, против Царинската управа беа активни 109 судски предмети врз основа на спор од работен однос. Од нив, 46 предмети се наоѓаат во основните судови, од кои 42 предмети во првостепена постапка со старост од 1 до 24 месеци и 4 предмети во постапка на повторно одлучување со старост од 1 до 7 месеци. Во постапки кај апелационите судови се наоѓаат 37

¹ Risk Assessment for Customs in Western Balkans

предмети со старост од 1 до 12 месеци. Во постапки пред Врховен суд се наоѓаат 18 предмети со старост од 1 до 36 месеци.

7. Во текот на овој месец Одделението за внатрешна инспекција по извршените редовни внатрешни контроли во организационите единици на Царинската управа, а во врска со утврдените недостатоци и неправилности во работењето изготви 3 барања за мислење и истите ги достави до надлежните раководители. Врз основа на доставена службена информација од Секторот за контрола и истраги изготвен е 1 извештај за утврдување на царинската вредност на увезена стока - пилешко месо од одреден увозник. Исто така Одделението за внатрешна инспекција постапувајќи согласно Законот за постапување со претставки и предлози изготви 2 извештаи.
8. Извршена една внатрешна ревизија при што се констатирани 6 наоди за кои се дадени 6 препораки за постапување и истите се прифатени од ревидираниот субјект.

IV. Транспарентност

9. Отворената царинска линија 197 е линија на граѓаните за пријавување на шверц и корупција во царината. Во октомври преку отворената линија се примени вкупно 3.722 повици. Заради полесно координирање и постапување со информациите истите се класифицираат и со нив се постапува на следниот начин:
 - А класа (примени 3 повици) – информации по кои се постапува веднаш и истите неодложно се доставуваат до Одделението за оперативни работи или царинска испостава.
 - Б класа (примени 4 повици) – информации за кои е потребна дополнителна обработка и истите се доставуваат до надлежно одделение (разузнавање, истраги, контрола на трговски друштва, анализа на ризик).
 - Ј класа (примени 7 повици) – информации за непрофесионално однесување на царинските службеници кои се доставуваат до Секторот за професионална одговорност.

Овој месец на интернет страната на Царинската управа се објавени 91 информации на македонски, англиски и албански јазик, а на интранет порталот на кој континуирано се објавуваат информации за вработените во Царинската управа, објавени се 25 информации.

V. Спречување на нелегален увоз, извоз и транзит на стока и заштита на права од интелектуална сопственост

10. Врз основа на разузнавачки информации и анализа на ризикот, специјалните мобилни единици на Царинската управа во октомври 2009 година извршија преглед на 378 камиони, 269 автобус, 174 патнички моторни возила или на вкупно 821 возила на граничните премини и во внатрешноста. Службата за мобилни скенери изврши 2.065 скенирања на 1.674 товарни моторни возила, 160 автобуси и

231 патнички моторни возила при што се заплени разни стоки (акцизна стока, текстил, како и фалсификувана стока од повеќе трговски марки).

Истовремено, царинските службеници на граничните премини и во внатрешните царински испостави спречија повеќе обиди за криумчарење, при што се заплени над 78 илјади парчиња трговски стоки или над 100 видови трговски стоки; 53,8 илјади парчиња цигари; 10,5 илјади парчиња саксии; 4,3 илјади садници и значителна количина најразновидни производи за домаќинство и индустрија. Во соработка со МВР заплени се 27 килограми наркотични средства – хероин. На граничните премини заплени се парични средства во висина од 146 илјади швајцарски франци и 25,8 илјади евра

На граничниот премин Богородица (македонско - грчката граница) Царинската управа спречи обид за криумчарење на четири лица-мигранти од Авганистан без документи за идентификација. По спроведена предистражна постапка и распит, лицата се сместени во прифатен центар за странци, а товарното моторно возило заедно со стоката и пронајдените пари се привремено задржани. Против возачот на товарното возило е поднесена кривична пријава поради основано сомневање за сторено кривично дело „Криумчарење на мигранти“. Исто така, на ден 19.10.2009 година спречен е и друг обид за криумчарење на едно лице од Република Србија од страна на возач – државјанин на Република Србија на граничниот премин Табановце (македонско - српската граница). По завршувањето на истражната постапка, поднесена е кривична пријава за стореното кривично дело.

11. За откриените обиди за недозволен пренос на стока, како и за останатите недозволените постапувања, до Комисијата за одлучување по прекршок при Царинската управа се доставени 107 барања за поведување на прекршочна постапка, од кои: 16 барања по прекршочна пријава за возила доставени од МВР, 14 барања по записник за царински прекршок доставени од Секторот за контрола и истраги при Царинската управа, 71 барање по записник за царински прекршок доставени од царинските испостави, и 6 се вратени предмети од Основните судови. Комисијата во октомври 2009 година реши 53 предмети во редовна и итна постапка и за истите изрече глоба во вкупен износ од 4,18 милион денари (околу 76,4 илјади евра).

Против решенијата на Царинската управа за утврдена прекршочна одговорност до крајот на октомври 2009 година до Управниот суд се поднесени вкупно 390 тужби. До октомври 2009 година од Управниот суд се примени 59 пресуди, од кои, со 41 пресуди се потврдуваат решенијата на Царинската управа, со 18 пресуди се поништуваат решенијата на Царинската управа и се враќаат на повторно постапување, а со 3 пресуди мериторно се пресудува и се укинуваат решенијата на Царинската управа.

12. Во текот на октомври издадени се 178 покани за плаќање на глоба, односно изречени се мандатни казни на сторителите на царински прекршоци во вкупен износ од околу 1,3 милиони денари (околу 20,8 илјади евра).
13. До основните јавни обвинителства во текот на октомври поднесени се 12 пријави за покренување кривична постапка против 13 физички лица и 4 правни лица. Основите за поднесување на кривичните пријави се:
 - криумчарење - 1 кривична пријава против 1 физичко лице,
 - криумчарење на мигранти - 1 кривична пријава против 1 физичко лице,

- производство и пуштање во промет штетни средства за лекување - 1 кривична пријава против 1 физичко лице,
- промет со акцизни стоки без бандероли - 4 кривични пријави против 4 физички лица,
- транспорт со акцизна стока од акцизен склад во слободен промет - 1 кривична пријава против 2 физички лица,
- царинска измама - 4 кривични пријави против 4 физички лица и 4 правни лица.

Вкупната вредност на стоката, предмет на кривичните дела изнесува 2,4 милиони денари (околу 39 илјади евра), а ненаплатените односно избегнатите царински давачки изнесуваат 5,8 милион денари (околу 95 илјада евра).

14. Во октомври 2009 година Царинската управа интервенираше во 16 случаи на обиди за повреда на правото од интелектуална сопственост и привремено задржа 5.635 парчиња стока поради основано сомневање дека се работи за фалсификувани трговски марки.

Најголем дел од привремено задржаната стока ја сочинуваат:

- 1.304 пара патики
- 900 парчиња тракторски гуми
- 2.092 парчиња текстилни производи
- 547 парчиња рачни часовници
- 333 пара детски чизми
- 300 парчиња маски за мобилни телефони
- 160 парчиња паричници

Царинската управа издаде 9 одобренија за преземање на дејствија за заштита на правата на интелектуална сопственост за трговските марки: SOBRANIE (во слика), SUPERGA, FIRESTONE, BEIERSDORF, ELASTOPLAST, EUCERIN, HANSAPLAST, LABELLO и ATRIX.

Издадени се одобренија за уништување на 22.012 парчиња стока, предмет на повреда на право од интелектуална сопственост и тоа за следните трговски марки: BOSS и JOOB, D&G, ADIDAS, CONVERSE, MAX FACTOR, JOOB, LACOSTE, CALVIN KLEIN и KENZO. Уништени се 2.459 парчиња фалсификувана стока за следните трговски марки: NIKE, D&G и CONVERSE, ADIDAS и PUMA.

V. Меѓуинституционална, меѓународна соработка и проекти

15. На редовниот состанок на Советодавното тело одржан на 01.10 2009 година се потпишаа Анекс на Меморандумот за соработка и партнерство и Анекс на Меморандумот за формирање на Советодавното тело со кои Американската стопанска комора во Македонија стана нов член на Советодавното тело. На состанокот присустваа претставници од Царинската управа, Стопанската комора на Република Македонија, Сојузот на стопански комори на Република Македонија, Стопанската комора на Северо-западна Македонија, МАКАМТРАНС, СИЗ „Македонија сообраќај“ АМЕРИТ и Американската стопанска комора во Македонија.
16. Во рамките на соработката помеѓу Царинската управа на Република Македонија, Универзитет „Свети Кирил и Методиј“ – Економски факултет од Скопје,

Светската царинска организација и ЦЕФТА Секретаријатот, на 15 и 16 октомври 2009 година се одржа меѓународната конференција „Регионална соработка и економска интеграција – предизвици и можности“.

Во рамките на дводневната конференција се разговараше во три главни форуми: Регионалните трговски договори и регионална соработка, ЦЕФТА – 2006 – трговска соработка и Странските директни инвестиции во Југоисточна Европа – некои секторски аспекти за подобрување на конкурентноста во регионот и на трговската статистика и известувањата.

17. На 26 октомври 2009 година во посета на Царинската управа на Република Македонија престојуваше „Тимот за оценка и мониторинг“, при Проектот за интегрирано гранично управување во Западен Балкан и Турција, под ИПА повеќе - корисничка програма за 2007 година. Во рамки на посетата на Царинската управа беа презентирани Централизирано контролиран систем за видеонадзор во Царинската управа - SSTV, Системот за автоматско препознавање на регистарски таблички и воспоставениот Едношалтерскиот систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти - EXIM. На состанокот на „Тимот за оценка и мониторинг“ со Националната комисија за интегрирано гранично управување чиј член е и Царинската управа, потенцирано е дека Република Македонија е лидер во воспоставувањето на системот на Интегрираното гранично управување.
18. На 16 октомври 2009 година во Фиренца се одржа завршниот состанок на проектот ТАКТА поддржан од страна на Европската комисија, во кој како корисници на техничка помош во унапредувањето на царинското работење учествуваат: Албанија, Босна и Херцеговина, Косово, Србија и Црна Гора. Со оглед дека дел од активностите имаат значење и за пошироката регионална соработка, односно користењето на некои придобивки од проектот кои се од интерес за царинското работење и унапредување на регионалната соработка помеѓу корисниците на техничката помош во Република Македонија, на состанок на генералните директори на царинските служби учесници во проектот учествуваше делегација на Царинската управа на Република Македонија.